

Sygn. akt I ACa 1151/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Paweł Rygiel</i>
Sędziowie:	SSA Maria Kus-Trybek SSA Barbara Górczanowska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2012 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko Z. B.

o zachówek

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 25 lipca 2012 r. sygn. akt I C 893/11

1. ***zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że datę „8 sierpnia 2011 roku” zastępuje datą „25 lipca 2012 roku”;***
2. ***w pozostałej części apelację oddala;***
3. ***znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.***

sygn. akt I ACa 1151/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej Z. B. na rzecz powoda M. B. kwotę 120.496,83 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty, rozliczył koszty procesu oraz nadał wyrokowi w pkt I odnośnie kwoty 60.215 zł rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd I instancji wskazał, że powód domagał się od pozwanej zapłaty z tytułu zachowku po zmarłej babce – J. B. (1).

Podstawą wyrokowania były następujące okoliczności faktyczne.

Powód jest wnukiem spadkodawczyni – jego ojcem był J. B. (2) syn J. B. (1).

W skład spadku po zmarłej J. B. (1) wchodzi dwa mieszkania: przy ul. (...) o pow. 38,22 m² oraz przy ul. (...) o pow. 64m².

Powód nie otrzymał za życia spadkodawczyni żadnej darowizny, nie został wydziedziczony, ani uznany za niegodnego.

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2009 r., sygn. akt I Ns (...) stwierdził, że spadek po J. B. (1), zmarłej w dniu 4 października 2008 r., nabyła w całości wprost na podstawie testamentu synowa spadkodawczyni – pozwana Z. B..

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie, Wydział I Cywilny postanowieniem z dnia 18 czerwca 2010 r., sygn. akt I Ns (...) stwierdził, że spadek po J. B. (2) zmarłym w dniu 3 marca 2008 r. nabył na podstawie ustawy jego syn – powód M. B. w całości.

Sąd poczynił także ustalenia dotyczące sytuacji rodzinnej stron, w szczególności tego, że powód miał 2 lata gdy jego rodzice rozwiedli się, że aż do ukończenia 18 roku życia nie kontaktowała się z nim ani babka ani ojciec, a późniejsze kontakty były sporadyczne. Ustalił także, że ojciec powoda był chory psychicznie i z uwagi na chorobę został ubezwłasnowolniony całkowicie.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy ocenił, że zachodzą przesłanki określone art. 991 kc uzasadniające zasądzenie od pozwanej – spadkobierczyni testamentowej na rzecz powoda – zstępnego spadkodawcy – zachowku, przy czym wartość jego zachowku winna odpowiadać 1/2 części wartości spadku po J. B. (1).

Wartość należnego powodowi zachowku wynosi zatem 120.496,83 zł, skoro w skład spadku po J. B. (1) wchodziły: udział w 3/32 części w położonej w K. nieruchomości lokalowej przy ul. (...) o pow. 38,22 m², o wartości 204.022 zł oraz udział w 4/6 części w nieruchomości lokalowej położonej w K. przy ul. (...) o pow. 64m², o wartości około 332.800 zł. Uwzględniając, że wartość spadku wynosiła 240.993,66 zł (221.866,66 zł + 19.127 zł) zatem połowa jego wartości, a równocześnie kwota należnego powodowi zachowku, wyniosła 120.496,83 zł.

Za bezzasadne uznał Sąd zarzuty pozwanej zmierzające do obniżenia zachowku, a odwołujące się do art. 5 kc.

O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o art. 455 kc i art. 481 § 1 i 2 kc.

Od powyższego orzeczenia, w części zasądzającej kwotę zachowku ponad kwotę 114.889,18 zł oraz zapłaty odsetek od dnia 8 sierpnia 2011 r. zamiast od daty orzekania, apelację wniosła pozwana. Apelująca zarzuciła naruszenie prawa materialnego tj.: art. 991 § 1 kc przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że podatek spadkowy zapłacony przez pozwaną nie podlega odliczeniu od podstawy obliczenia zachowku oraz art. 445 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie pomimo tego, że do momentu rozstrzygnięcia sprawy pomiędzy stronami nie zachodził stosunek zobowiązaniowy uzasadniający zastosowanie tego przepisu.

W konsekwencji pozwana wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w tym zakresie oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Ustalenia dokonane w pierwszej instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Dokonane zostały w oparciu o wszystkie zaofiarowane dowody, których ocena mieści się w granicach wyznaczonych art. 233 § 1 kpc. Nie są one też kwestionowane przez żadną ze stron.

W pełni należy podzielić ocenę prawną Sądu Okręgowego, odnoszącą się do zasady odpowiedzialności pozwanej z tytułu zachowku, jak też zasad prowadzących do jego obliczenia. W szczególności nie jest uzasadniony pogląd prezentowany przez apelującą, jakoby uzasadnione było odliczenie od podstawy obliczenia zachowku podatku spadkowego zapłaconego przez Z. B..

Zauważając, że w doktrynie jak i orzecznictwie sądowym prezentowany jest pogląd, iż zapłacony podatek spadkowy podlega odliczeniu od podstawy obliczenia zachowku (jak wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13.09.2005 r., I ACa 256/05), to wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w obecnym składzie nie podziela tego poglądu.

Nie budzi wątpliwości uwzględnienie przy obliczeniu zachowku zapłaconych należności z tytułu obowiązku podatkowego spadkodawcy, który przeszedł na spadkobiercę w chwili śmierci zobowiązanego. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 215/03 wskazano, iż jakkolwiek spadek stanowi ogół cywilnych majątkowych praw i obowiązków zmarłego (art. 922 § 1 k.c.), a w związku z tym do spadku nie należą majątkowe prawa i obowiązki wynikające z przepisów należących do innych działów prawa (prawa administracyjnego, prawa finansowego), to „jeżeli jednak z chwilą śmierci ich podmiotów prawa i obowiązki z wymienionych działów przechodzą, na podstawie przepisów tych działów, na spadkobierców, to takie obowiązki, mimo że nie należą do spadku, uwzględnia się przy obliczaniu zachowku.”

W skład spadku, bądź długów spadkowych nie wchodzi natomiast własny obowiązek podatkowy spadkodawcy. W oczywisty sposób obowiązek ten nie był związany z osobą spadkodawcy, nie może zatem stanowić długu spadkowego. Obowiązek ten wynika natomiast z przepisów prawa podatkowego i związany jest z powołaniem do spadku i przyjęciem tego spadku przez spadkobiercę. Związany jest zatem z własną korzyścią majątkową zobowiązanego i stanowi jego własny dług.

Zasadna jest natomiast apelacja pozwanej w części kwestionującej datę zasądzenia świadczenia odsetkowego. W tej części na aprobatę zasługuje argumentacja apelującej, że skoro wartość zachowku ustalana jest według cen z daty wyrokowania, to od tej daty winny być zasądzone należne odsetki. Dopiero bowiem z tą chwilą określana jest wysokość zachowku i dopiero z tą datą staje się możliwe naliczanie odsetek w razie opóźnienia.

W tej części zatem orzeczenie Sądu I instancji należało zmienić poprzez zasądzenie świadczenia odsetkowego od daty wyrokowania.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 kpc i art. 385 kpc, orzekł jak w sentencji. Z uwagi na uwzględnienie apelacji w części a w części jej oddalenie – o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc.